

LEVENDE Talen

JAARVERSLAG
2015

INHOUD

Geachte lezer,

Met genoegen presenteren wij u ons jaarverslag 2015. In dit jaarverslag leggen wij verantwoording af aan onze leden en onze relaties. We blikken vooral terug op onze activiteiten in het vertrouwen dat die zinvol geweest zijn voor de aangesloten taaldocenten en (daarmee) voor het taalonderwijs in ons land, en voor de overige taalliefhebbers en -deskundigen onder onze leden.

We kijken niet alleen terug maar ook vooruit op basis van concrete ambities waar we in geloven en die we van harte proberen waar te maken. Ik wens u veel plezier tijdens het doorlezen van alle bijdragen. Voor vragen, opmerkingen en ideeën houden wij ons graag aanbevolen.

Namens het bestuur,

Judith Richters,
voorzitter Levende Talen

COLOFON

Vereniging van Leraren in Levende Talen
Zwarte Woud 2
3524 SJ Utrecht
T 030 205 99 78
E bureau@levendetalen.nl
www.levendetalen.nl

redactie: Jos Canton, secretaris
illustratie voorkant: Petra van Kalker (eerder afgebeeld
in LTM 102(20015)2 bij de column van Peter-Arno Coppen

9 april 2016

4 VERSLAG VAN DE SECRETARIS VAN LEVENDE TALEN

Leden
Hoofdbestuur
Dagelijks Bestuur
Financiën
Adviesraad
Bureauondersteuning
Tijdschriften
Onderwijscoöperatie
Vakbond (FvOv)
Onderwijskamer
Werkgroep ce-se
Website
Landelijke Studiedag 2015

8 VERSLAG VAN DE SECTIES VAN LEVENDE TALEN

Arabisch
Chinees
Duits
Engels
Frans
Fries
Italiaans
Nederlands
Nederlandse Gebarentaal
Papiaments
Pools
Russisch
Spaans
Turks

23 VERSLAG VAN DE VAKBONDSMEDEWERKER

24 VERSLAG VAN DE REDACTIES LTM & LTT

Levende Talen Tijdschrift
Levende Talen Magazine

VERSLAG VAN DE SECRETARIS VAN LEVENDE TALEN

Het Dagelijks Bestuur van Levende Talen heeft het genoegen u het Jaarverslag van 2015 te presenteren.

De vereniging – bij de Kamer van Koophandel ingeschreven als Vereniging van Leraren Levende Talen – bestaat sinds 1911 en is nu 105 jaar oud. Levende Talen omvat dertien vakverenigingen van taaldocenten. De volgende talen zijn vertegenwoordigd: Arabisch, Chinees, Duits, Engels, Frans, Fries, Italiaans, Nederlandse Gebarentaal, Nederlands, Papiaments, Pools, Russisch, Spaans en Turks. De vroegere sectie NT2 is als werkgroep opgenomen binnen de sectie Nederlands. Vedocep (Engels in het basisonderwijs) werkt nauw samen met de sectie Engels. Ten slotte is de vereniging verrijkt met de werkgroep Lerarenopleiders.

Levende Talen heeft als doelen:

- het bevorderen en ontwikkelen van taalonderwijs in alle levende talen in brede zin
- het bijeenbrengen van en bieden van een platform aan taaldocenten
- het behartigen van de belangen van leden in de arbeidsvoorwaardelijke sfeer. Daarvoor is Levende Talen aangesloten bij de FvOv (Federatie van Onderwijsvakorganisaties).

Leden

Leden van Levende Talen zijn voornamelijk taaldocenten in primair, voortgezet en hoger onderwijs, beroepsonderwijs en volwasseneneducatie. Op de teldatum (1-1-2016) waren er 3637 leden, 2997 actieve en 148 postactieve en ten slotte 492 andere leden. Sinds de laatste algemene ledenvergadering zijn er 9 ereleden.

Hoofdbestuur

Het Hoofdbestuur (HB) wordt gevormd door de voorzitters of vertegenwoordigers van de dertien vaksecties samen met het Dagelijks Bestuur (DB). Het Hoofdbestuur heeft in 2015 minder vaak dan in 2014 hoeven vergaderen, zes keer. Er is in 2015 één speciale themavergadering gehouden, samen met de hoofdredacteuren en enkele webmasters van de secties. Het doel van deze bijeenkomst om overeenstemming te bereiken over het mediabeleid van de vereniging in verband met de vernieuwing van de website en de rol die sociale media kunnen spelen voor Levende Talen.

Dagelijks Bestuur

Op 1 augustus is Dirk Klein ad interim opgevolgd door Perry van Kerkhoven. Het DB vergaderde in 2015 negen keer.

Samenstelling van het Dagelijks Bestuur (DB):

Judith Richters, voorzitter

Blanca Cano González, vicevoorzitter (tevens voorzitter sectie Spaans)

Jos Canton, secretaris

Rahime Gülcü, penningmeester

Kitty Willemsen, algemeen bestuurslid

Dirk Klein, algemeen bestuurslid, afgetreden in juni
Perry van Kerkhoven, algemeen bestuurslid ad interim, aangetreden in augustus

Portefeuilleverdeling taken DB in 2015	
Contact met Onderwijscoöperatie	Judith en Kitty
Contact met rechtsbijstand UnieNfto	Jos en Perry (vanaf augustus)
Contact met vakbondsmedewerker en FvOv	Judith en Jos
Contact met FvOv en Onderwijskamer	Kitty en Jos
Leidinggeven aan Bureau Levende Talen	Jos en Judith
Ledenadministratie	Jos
Externe contacten (zoals ECML, FIPLV)	Judith
Website en sociale media	Blanca en Dirk (tot juli) en Jos (vanaf juli)
Taalbeleid	Judith
LSD	Kitty en Dirk (tot juli)
Lobbyen	Judith en Klaas (tot 31-7)
Werkgroepen	Kitty en Jos (CE-SE), Judith (taaldiversiteit), Kitty en Judith (taal in de vakken)
Contact met redacties LTM en LTT	Judith en Rahime

Financiën

De in 2014 afgesproken bezuinigingsmaatregelen waren in 2015 alleen nog van kracht voor de speciale projecten; ook bleven de reisvergoedingen beperkt. In 2015 zijn de bestuurdersvergoedingen weer uitbetaald. Nieuw was wel de vereenvoudiging in de systematiek. Iedere sectie ontving vooruit het bedrag dat gemiddeld in de jaren 2011 tot en met 2013 voor sectievergaderingen werd vergoed en controle vond achteraf plaats. Op die manier wordt de onaangename situatie vermeden dat secties die vergeten te declareren of dat te laat doen geen bestuurdersvergoeding krijgen. Zoals de jaarrekening laat zien hebben wij 2015 met een klein batig saldo afgesloten. Te klein om iets extra's te doen of in de toekomst tegenvallers op te vangen. Daarvoor moet er reserve opgebouwd worden, vindt het hoofdbestuur. Dat is dan ook de reden voor het voorstel voor contributieverhoging aan de algemene ledenvergadering 2016.

Adviesraad

Doel van de adviesraad is het overbruggen van de kloof tussen onderwijspraktijk en onderzoek.

Na de startbijeenkomst in 2014 heeft de voorbereidingsgroep (de deskundigen Rick de Graaff, Alessandra Corda, Erik Kwakernaak en Judith Richters en Jos Canton namens het bestuur) zich bezig gehouden met vergaderfrequentie en voorzitterschap. Ook is een eerste onderzoeksonderwerp afgesproken, namelijk de reactie op het onderzoeksrapport van SLO en Cito over schrijfvaardigheid. Levende Talen heeft daarvoor de hulp van drie experts (Wander Lowie voor Engels, Marjon Tammenga voor Duits en Chantal Westrate voor Frans) ingeroepen. In het kort hieronder de bevindingen.

De eerste constatering was dat er bij alle talen te laag is gescoord door de leerlingen, behalve bij havo Engels. Slechts de helft van de vwo-leerlingen zou voor Engels B2 halen. Bij het gebruikmaken van schrijftaken gebaseerd op het ERK doet zich het probleem voor dat het uitgangspunt daarvan is dat zij moeten aansluiten bij de belevingswereld van de leerling. Op de hogere niveaus kan dat bijna niet meer. Maar Engels is wel een kernvak, veel hoger en wetenschappelijk onderwijs waarvoor het vwo opleidt gebruikt in colleges en studiemateriaal die voertaal. Wellicht is de afstand

met de dagelijkse werkelijkheid (in academische B2-taken) er wel de oorzaak van dat juist op dit niveau slecht werd gescoord.

De slechtste schrijfsresultaten in dit onderzoek zijn gescoord voor vwo Duits. Dit is waarschijnlijk te wijten aan het feit dat in tegenstelling tot het streefniveau uit de Handreiking van SLO gekozen is voor schrijftaken op een hoger ERK-niveau. Die opdrachten waren te moeilijk voor de meerderheid van de leerlingen.

Bij Frans lag de gemiddelde score onder 50% voor beide schooltypes. De vwo-leerlingen deden het iets beter dan de havisten. Maar het totale resultaat is teleurstellend. Lichtpunt is dat de effectiviteit van de communicatie beter was dan de taalcorrectheid.

Conclusie: in tegenstelling tot wat velen denken presteren Nederlandse eindexamenleerlingen voor schrijfvaardigheid Engels onder de norm. In vergelijking met het buitenland is er ruimte voor verbetering. Om goed mee te komen in het wetenschappelijk en hoger onderwijs is het van het grootste belang dat onze leerlingen een goede passieve en actieve beheersing van Engels opdoen. Dat kan alleen met een hoger gelegde meetlat en verbeterde didactiek. Dit laatste geldt trouwens ook voor de andere onderzochte talen. Het bestuur heeft deze conclusie met aanbevelingen meteen na afronding van het onderzoek gestuurd naar het ministerie van OCW en de vaste Kamercommissie onderwijs en gepubliceerd in LTM en een persbericht op de sociale media geplaatst.

Bureauondersteuning

Het bureau is ook dit jaar weer bemand door onze bureau-medewerkster Myrna Brouwer die ons bijna fulltime ondersteunt. Haar belangrijkste taken zijn het bijhouden van de ledenadministratie, de communicatie met de leden en het ondersteunen van activiteiten van bestuur en secties. De telefonische bereikbaarheid van het bureau is in overleg met de secretaris vastgesteld van 10 uur tot 15 uur behalve op maandag en vrijdag.

Tijdschriften

Levende Talen geeft twee vakbladen uit: *Levende Talen Magazine* (LTM) en *Levende Talen Tijdschrift* (LTT). LTM bevat infor-

matie over nieuws en ontwikkelingen in het taalonderwijs en verschijnt acht keer per jaar. In LTM staan artikelen over relevante onderwerpen voor de verschillende talen, goede praktijkvoorbeelden, besprekingen van (jeugd)boeken en films, interviews en informatie over ict en internationalisering. LTT heeft een meer wetenschappelijk karakter en verschijnt vier keer per jaar. Zie voor meer informatie het verslag van LTT en LTM achterin.

Onderwijscoöperatie

De doelstellingen en het motto van de Onderwijscoöperatie (OC) zijn: ‘Van, voor en door de leraar’. De hoofdactiviteiten (‘programmaliijnen’) van de OC zijn het waarborgen van de kwaliteit van het leraarsberoep (Bekwaamheid, via een Register voor PO, VO en MBO), het waarborgen van de professionele ruimte om de positie van de leraar te versterken. In het bestuur van de OC werd Levende Talen via een getrappt systeem vertegenwoordigd door het Platform voor vakinhoudelijke verenigingen in het voortgezet onderwijs (PVVVO) en de Federatie van onderwijsvakverenigingen (vakbond).

Het PVVVO bood bij de oprichting een platform voor vakinhoudelijke discussie tussen vakverenigingen in het voortgezet onderwijs met onder andere als doel de Onderwijscoöperatie te voorzien van ideeën. In 2015 was het sectiebestuur Nederlands nog volwaardig lid van het Platform.

Vakbond (FvOv)

Levende Talen is als vakbond aangesloten bij de Federatie van onderwijsvakverenigingen (FvOv). Vakbondsmedewerker Pery van Kerkhoven is onze verbindingsman. In 2015 zijn er twee belangrijke gebeurtenissen geweest waarover onze leden zijn geraadpleegd: het advies van de VO-raad over de omdraaiing van eerste en tweede correctie bij de eindexamens in het vo en het loonakkoord. Bij de discussie over de omdraaiing had Levende Talen een genuanceerder standpunt dan de vakbonden die hoofdzakelijk de kaart de van taakverzwaring speelden. Over het loonakkoord waren de verenigingen binnen de FvOv het wel eens, hoewel binnen de verenigingen ook niet iedereen onverdeeld blij kon zijn met de prijs voor enkele procenten meer salaris. Een enkel lid heeft daarvoor zelfs zijn lidmaatschap opgezegd.

Onderwijskamer (OK)

De Onderwijskamer adviseert op vakinhoudelijk gebied het bestuur van de FvOv en maakt het verslag openbaar via de website van de FvOv. Van iedere vereniging kunnen twee leden afgevaardigd worden, één vast en één afhankelijk van het thema dat geagendeerd is. De bijeenkomsten in 2015 (OK 3 tot en met OK 5) hadden onderwerpen als: de relatie tussen de vakverenigingen en de lerarenopleiders in die vakken, toetsen, een reactie op het advies van de VO-raad over omdraaiing tweede correctie en de beroepsstandaard in het Lerarenregister. In 2015 waren de verenigingen in het PVVVO ook uitgenodigd, evenals de voorzitter en adviseur van het Platform.

Werkgroep ce-se

In het voorjaar van 2015 heeft er een Kamerdebat plaats gevonden naar aanleiding van de Examenmonitor 2014 waarop Levende Talen onmiddellijk had gereageerd met een aanvullend onderzoek dat uitwees dat de verklaring van de staatssecretaris over de afgenomen discrepantie tussen school-examencijfers en die van het centraal examen niet geheel klopte. De staatssecretaris heeft daarop beloofd de Kamer in te lichten voor het zomerreces over ons tweede onderzoek betreffende sturing door schoolleiders. In die brief kondigde hij ook een eigen onderzoek aan. In dat onderzoek zijn veertig sectieleiders ondervraagd. Eind juni verscheen een brief aan de Kamer waarin Sander Dekker heeft laten weten dat hij de indicator op het verschil tussen SE en CE aanpast.

De werkgroep van Levende Talen was blij met deze aanpassing en ziet dit als een eerste stap. Het gaat er nu om ook onze andere aanbevelingen, zoals een andere weging voor de vaardigheden, gerealiseerd te krijgen. Levende Talen heeft vanaf 2013 hiervoor gestreden, vooral omdat de indicator leidde tot ongewenste sturing door schoolleiders op het hele programma in de bovenbouw.

Website

De ontwikkeling van de nieuwe website zat in 2015 in de portefeuille van Blanca Cano González. Haar opgave was om een nieuwe koepelsite te maken met daarin doorverwijzingen naar de sectiesites waarvoor de sectiewebmasters verantwoordelijk blijven. Daarnaast heeft zij enkele secties

ondersteund bij het opzetten van deel van de website. Aan het eind van 2015 was het werk zo ver voltooid dat alleen de koppeling met het inloggedeelte voor leden nog gerealiseerd moest worden.

Landelijke Studiedag 2015 ‘Toekomst met taal’

Onder het thema ‘Toekomst met taal’ ging de studiedag van start met het aanbieden van Geschiedenis van het talenonderwijs in Nederland, een vervolg op de Talenexpo uit ons jubileumjaar 2001. Een van de drie auteurs, Erik Kwakernaak, lichtte de totstandkoming van dit lijvige en zeer gedetailleerde werk toe. Na de aanbieding gaf de voorzitter het woord aan Jim Jansen die aan de hand van voorbeelden uit zijn eigen jeugd een (tweetalige) taalontwikkeling schetste.

Tijdens de openingsvoordracht waren de workshops voor de lerarenopleiders al begonnen, de twee rondes workshops voor de andere deelnemers kwamen daarna. Volgens de evaluatie waren de meeste deelnemers tevreden, vooral over de sfeer, de organisatie, de locatie en de voorzieningen. De dag werd afgesloten door de drie cabaretiers van Op Sterk Water die tijdens hun conference de prijzen voor het Europees Talenlabel en de Gerard Westhoff Taaldidactiekprijs mochten uitreiken.

Europees Talenlabel 2015

Het Europees Talenlabel is een Europese prijs ter aanmoediging van innovatieve taalprojecten. Deze prijs wordt jaarlijks in elk deelnemend land uitgereikt.

- De eerste prijs ging naar het project *Beweging in Taal* van Kindcentrum de Klinkert in Oudenbosch. Het project met veel spelend leren richt zich op taalzwakke leerlingen. De voortgang van de leerlingen wordt jaarlijks gemeten, waarmee inzichtelijk wordt of de taalachterstand daadwerkelijk wordt ingehaald. Als mascotte van het project is heel toepasselijk de olifant, een typisch groepsdier, gekozen.
- De tweede prijs was voor het project ‘Introduction to Dutch’ van De Rijksuniversiteit Groningen. Door het leren van Nederlands wordt de integratie en deelname van de deelnemers aan de samenleving bevorderd. Dit project voorziet in een duidelijke behoefte, met in één jaar meer dan 66.000 deelnemers.
- De derde prijs was voor het project ERK Nederlands van de Nederlandse Taalunie. Dit project heeft een gratis toegan-

kelijke website ontwikkeld die op inzichtelijke wijze de ERK-niveaus presenteert. De website is faciliterend voor andere taalprojecten. De database wordt ook toegepast in het beoordelen van het niveau Nederlands bij het intreden op de arbeidsmarkt in Nederland, Vlaanderen en Wallonië.

- De publieksprijs ging naar het Franse twitterproject *Les Deux Profs* uit Nijmegen. Via het medium Twitter worden allerlei tweets verstuurd over culturele, actuele, grappige en interessante weetjes, filmpjes en afbeeldingen uit Frankrijk.

Taaldidactiekprijs

De Gerard Westhoff Taaldidactiekprijs voor de beste scriptie van vreemdetalendidactiek ging dit jaar naar Digna Blankenstein voor haar scriptie *Observerend leren bij spreekvaardigheid Spaans in 4 vwo, overzicht door focus*. De prijs werd door Gerard Westhoff zelf uitgereikt.

VERSLAG VAN DE SECTIES VAN LEVENDE TALEN

Sectie Arabisch

Bestuur

Samira Haddad (voorzitter)
Wouter Toonen (secretaris en redactielid LTM)
Ali Liazid (penningmeester)
Malika Bouhbouh (algemeen bestuurslid)

Aantal leden: 17 (1e), 4 (2e)

Acties in 2015

- De TU Delft heeft de Sectie benaderd om studenten aan de TU Arabisch aan te bieden. Helaas is er geen samenwerking tot stand gekomen.
- In september namen Samira Haddad en Ali Liazid deel aan het Drongofestival in de Jaarbeurs in Utrecht.
- Van september tot aan de kerstvakantie hebben basisschoolkinderen met een hoog IQ in plusklassen aan Arabische taal en cultuurlessen deelgenomen. Dit vond plaats in de Zaanstreek.
- In november nam de sectie Arabisch deel aan de LSD met een succesvolle workshop, gegeven door Sadik Aalali over 'Meester, wat moet ik nou leren voor A1?'
- Het Christelijk Gymnasium Utrecht (CGU) is een pilot Arabische taal gestart voor de 'betere' leerlingen vanaf de herfstvakantie.
- Middelbare school De Hoff in Amsterdam is enthousiast het schooljaar ingegaan met een vervolg op de Arabische lessen voor haar leerlingen.

MEESTER, WAT MOET IK NOU LEREN VOOR A1
De Workshop van Sadik Aalali op de Landelijke Studiedag van november 2015 is goed bezocht en beoordeeld. Het onderwerp 'Meester, wat moet ik nou leren voor A1' is aanleiding voor het nader uitzoeken van woorden, zinnen en uitdrukkingen op A1 en A2 niveau voor het Arabisch. Dit zal een langlopend project worden.

Plannen voor 2016

- In mei 2016 een vervolg aan de studiemiddag voor leden geven om gymnasia te enthousiasmeren voor het vak Arabisch.
- ERK voor Arabisch standaardiseren op niveau.
- Het begeleiden van lio's Arabisch.
- Workshops met thema's uit de Arabische Taal & Cultuur

aanbieden op Nederlandse middelbare scholen in diverse steden met een reeks van zes lessen.

- Werving van leden onder studenten.
- Werving van leden onder docenten Arabisch van (volks) universiteiten.
- Voortzetting van het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten voor ouders van potentiële leerlingen in de vier grote steden.
- Vacature penningmeester invullen.
- Promotiefilm maken over het vak Arabisch.
- Debat organiseren voor schoolleidingen van diverse gymnasia over de inrichting van het vak Arabisch op gymnasia.
- Studiereis Noord Marokko voor onze leden in mei 2016.

Sectie Chinees

Bestuur

Gwendolyn Tates (voorzitter)
Danielle Coppée (secretaris)
Judith Zoetelief (penningmeester)
Rients van den Goudoever (algemeen bestuurslid)
Sophie Zijlstra (algemeen bestuurslid)

Marieke Havinga, Pauline Ruijs-Lee en Fresco Sam-Sin traden in de loop van 2015 uit het bestuur. Na een kort intermezzo van Riets van den Goudoever als voorzitter, nam Gwendolyn Tates het in juni van hem over. Danielle Coppée werd vervolgens secretaris en Judith Zoetelief nam het penningmeesterschap van Pauline Ruijs-Lee over. Sophie Zijlstra neemt de PR voor haar rekening.

Aantal leden: 50 (1e), 4 (2e)

Acties in 2015

- Er is een brief naar OCW gestuurd waarin de zorg uitgesproken is over de weinige opleidingsmogelijkheden voor docenten Chinees.
- Vinger is aan de pols gehouden omtrent de mogelijke formering van een commissie toetsing via OCW. Inmiddels zijn de mogelijkheden gewijzigd – een PLG-subsidie zou mogelijk zijn. Een belangrijk aandachtspunt was de onmogelijkheid voor havo leerlingen om eindexamen Chinees te doen.
- Bijgedragen is aan de Handreiking Eindexamen Chinees van het SLO, die officieel gelanceerd werd in juni 2015.
- In mei is een bezoek gebracht aan het museum van Volkenkunde in Leiden, met boottocht.
- De vorm en inhoud van de site van Levende Talen is vernieuwd, de sectie Chinees heeft haar ruimte geheel ge-update.
- De leden worden zeer actief op de hoogte gehouden van tal van gebeurtenissen en nieuws op ons vakgebied.
- Twee goedbezochte workshops over Chinese literatuur en de Dropbox zijn georganiseerd op de LSD november 2015. De Dropbox is geherstructureerd en wordt nu door veel leden actief gebruikt.

EINDEXAMEN CHINEES

Een van de onderdelen van het Eindexamen Chinees is de eis van het lezen van drie literaire werken (in vertaling). Om tegemoet te komen

aan de vragen en onzekerheden van onze leden hierover, organiseerde het bestuur een workshop met gastspreker Mark Leenhouts, vertaler en autoriteit op dit gebied. Deze nam ons in vogelvlucht mee door de (moderne) Chinese literatuur en deed tal van suggesties voor literaire werken die juist voor leerlingen geschikt zouden zijn. We zijn een stuk wijzer geworden en een veel gehoorde opmerking was dat we zelf weer zin kregen de Chinese literatuur in te duiken! Een inspirerende en zeer nuttige workshop!

Plannen voor 2016

- Doorgaan met het professionaliseren van zowel docenten als het vak Chinees. Dit geldt voor alle vormen van onderwijs.
- Betrokkenheid bij de vormgeving en inhoud van het eind-examen.
- Activiteit in mei met didactische aanwijzingen.
- Mee-organiseren van het landelijk Congres Chinees in april 2016.
- Website van de sectie regelmatig updaten.
- Leden informeren en een actieve gemeenschap vormen die met elkaar kennis en ervaring deelt.
- Samenwerken met andere organisaties in het veld zoals: EP-Nuffic, EAC European Association of Chinese teachers, Confucius Instituten, Chinese Ambassade, Commissie van Toetsing.

Sectie Duits

Bestuur

Paul Stevelmans (waarnemend voorzitter)
Karin Heilen (secretaris)
Esther Hokken (penningmeester)
Carel van der Burg (algemeen bestuurslid)
Marion van der Kruissen (algemeen bestuurslid)
Erik Kwakernaak (algemeen bestuurslid, redactielid LTM)
Katrin Richter (algemeen bestuurslid)
Marja Ritterfeld (algemeen bestuurslid)
Erwin de Vries (algemeen bestuurslid)
Yolanda Woertman (algemeen bestuurslid)
Volker Pfeiffer (adviserend lid namens het Goethe-Institut)

Paul Stevelmans nam halverwege 2015 de taak van voorzitter Philipp von Samson-Himmelstjerna over. Marion van der Kruissen en Katrin Richter hebben in het najaar het bestuur versterkt. Erika Broschek werd opgevolgd door Volker Pfeiffer als adviserend lid namens het Goethe-Institut.

Aantal leden

Het aantal leden: 559 (1e), 50 (2e)

Acties in 2015

- Het dertiende Nationaal Congres Duits werd gehouden op 6 en 7 maart 2015 in Lunteren. Een van de talrijke workshops werd gehouden door de voorzitter van de sectie Duits.
- De prijsuitreiking van de Profielwerkstukwedstrijd Duits 2014-2015 vond plaats tijdens het Nationaal Congres Duits in Lunteren.
- De Deutscholympiade kende vier voorrondes, te weten in Utrecht, Leiden, Nijmegen en Groningen. De finale zal plaatsvinden op 11 maart 2016 in het Goethe-Institut in Amsterdam.
- In de examenmaand mei vonden havo- en vwo-examenbijeenkomsten plaats in Almelo, Drachten en Zwolle.
- In de maanden juni en juli werden oorkonden voor excellente leerlingen aan hun docenten gestuurd, vergezeld van een kleine attentie in de vorm van een boekje of een dvd. Leerlingen uit vmbo, havo en vwo die voor hun centraal schriftelijk examen Duits een 8,5 of hoger hadden gehaald werden met deze oorkonde onderscheiden. Dit project werd samen met het Goethe-Institut Nederlande georganiseerd.
- Op de landelijke studiedag van Levende Talen op 6 november was Duits vertegenwoordigd, onder meer met enkele workshops. Tijdens de plenaire opening werd het eerste exemplaar van het door de vereniging gesponsorde boek *Geschiedenis van het talenonderwijs in Nederland* aan de voorzitter aangeboden door Erik Kwakernaak, een van de auteurs en lid van het sectiebestuur Duits.

- In het najaar hield de sectie Duits in samenwerking met de secties Frans en Spaans een internetenquête over de aantallen contacturen die het vak Duits toebedeeld krijgt op vmbo, havo, vwo en gymnasium.

EXCELLENTE LEERLINGEN

Een nieuwe activiteit was het uitreiken van oorkondes van de sectie Duits in samenwerking met het Goethe-Institut aan leerlingen die een 8,5 of hoger haalden voor hun centraal schriftelijk eind-examen. De oorkonden werden, vergezeld van een kleine attentie in de vorm van een boek of dvd, naar de docenten gestuurd die ze vervolgens overhandigden aan hun excellente leerlingen. Die leerlingen waren afkomstig uit het vmbo (kb, gl en tl), havo en vwo. De reacties van de docenten waren overwegend enthousiast. In totaal werden 60 oorkonden verstuurd in de maanden juni en juli 2015.

Plannen voor 2016

- 11 Maart 2016: finale nationale Deutscholympiade in Amsterdam.
- 15 April 2016: Mini Nationaal Congres Duits met onder andere prijsuitreiking Profielwerkstukwedstrijd.
- Mei 2016: examenbijeenkomsten havo en vwo organiseren in diverse plaatsen in Nederland.
- Juli 2016: excellente leerlingen die voor hun eindexamen Duits een hoog cijfer hebben gehaald krijgen van het sectiebestuur een oorkonde.
- November 2016: voorrondes nationale Deutscholympiade in vier steden.

Sectie Engels

Bestuur

Willemien den Hollander (voorzitter, mbo)
Marlise Kruishoop (vicevoorzitter, havo/vwo/vo/tto)
Rob Mengerink (penningmeester, avo/veva)
Betty Molt (secretaris, NCE/hbo m.u.v. lerarenopleidingen)
Patricia Rose (algemeen bestuurslid, IATEFL/vmbo/vo/tto)
Esther Ignacio-Tas (algemeen bestuurslid, vmbo)
Pascal Koole (algemeen bestuurslid, Powtoon Challenge/po/vtto/Early English /lerarenopleidingen/mbo)
Louise Taylor (aspirant bestuurslid, Vedocep/pabo/po/vtto/Early English)
Dave Kradolfer (aspirant bestuurslid, havo/vwo/sociale media/website)
Jolien Quadvlieg (aspirant bestuurslid, havo/vwo)

In het najaar van 2015 maakte Ester Ignacio-Tas kenbaar dat zij wil stoppen als SBE-lid met ingang van de ALV 2016. Daarop heeft het SBE een wervingscampagne gelanceerd voor nieuwe bestuursleden en dit heeft geresulteerd in het aannemen van Dave Kradolfer en Jolien Quadvlieg. De Vedocep (Vereniging van DOCenten Engels op de Pabo) wilde al langer graag een permanente vertegenwoordiger in het Sectiebestuur Engels en dit verzoek is in het najaar 2015 gehonoreerd met de komst van Louise Taylor als SBE-lid. Alledrie de aspirantleden zullen tijdens de ALV 2016 formeel worden voorgedragen voor benoeming tot lid. Daarnaast hadden wij dit jaar korte tijd nog een nieuw aspirant bestuurslid: Jurjen van Rossem. Hij besloot na korte tijd, en helaas tamelijk abrupt om persoonlijke redenen, alweer te stoppen.

Aantal leden : 631 (1e), 166 (2e)

Acties in 2015

- De Sectie Engels heeft nu een eigen Twitter account: #LT_Engels en Facebook pagina: LT_Engels, <https://www.facebook.com/LevendeTalenEngels>.
- Er was een zeer succesvol Nationaal Congres Engels op 13 maart 2015, in De Reehorst in Ede. Het SBE was daar vertegenwoordigd met workshops en met een stand van Levende Talen, met gadgets en de actie 'Talking Dice' voor nieuwe en bestaande LT-leden. Betty zit nog steeds in NCE-bestuur namens Levende Talen.
- Willemien was jurylid in de finale van de GNE-Awards op 18 april 2015, locatie Christelijk Lyceum Zeist. De GNE-Awards ontvingen een donatie van € 600.
- Ook is Willemien nog steeds voorzitter van de Vaststellingscommissie generieke examens mbo Engels niveau 4; 20.000 afnames, goede betrouwbaarheid van het examen, 70 procent van alle deelnemers heeft een voldoende behaald.

- Het SBE heeft een schriftelijke reactie gegeven op het advies van Platform Onderwijs2032.
- Aanspreekpunt voor diverse vragen van individuele leden en organisaties.
- Marlise is twee keer op bezoek geweest bij het CvTE, waar ze heeft deelgenomen aan een brainstorm over de toekomst van het mvt-onderwijs op havo/vwo.
- Ook heeft ze een bijeenkomst bijgewoond van de Onderwijsinspectie over de vraag waar de inspectie op zou moeten letten bij het beoordelen van lessen mvt in het voortgezet onderwijs.
- De Vedocep heeft twee studiedagen georganiseerd het afgelopen jaar en gereageerd namens de leden op de voorstellen van het Platform Onderwijs2032.
- Vedocepleden hebben meegedaan aan de herijking van de kerndoelen evenals aan de landelijke WTO-scriptieprijs en artikelen geschreven over de stand van zaken over Engels in het basisonderwijs (JSW & LTM).
- Patricia is Associate bij IATEFL namens Levende Talen/Nederland en was als zodanig aanwezig op de Annual Conference in Manchester in april 2015. Sinds 2012 is zij tevens Member of the Welcoming Committee of the Associates' Day.
- Patricia heeft een workshop georganiseerd tijdens LSD 2015 over 'technology in the classroom' samen met de buitenlandse spreker Joe Dale (ontmoet in Manchester). Tijdens de LSD konden de aanwezigen bij de SBE-stand meedoen aan de actie 'Talking Dice' voor nieuwe en bestaande leden.
- Het SBE (en dan vooral Pascal) heeft PowToon Challenge-ontwikkeld. Het betreft een landelijke leeswedstrijd voor het voortgezet onderwijs om het lezen van authentieke Engelstalige boeken te stimuleren. De pilot is succesvol verlopen en het project wordt in 2016 verder uitgebouwd.
- Pascal heeft op de LSD 2015 ook de workshop 'Animatie' gegeven aan een groep enthousiaste taaldocenten. *Hands-on* heeft iedereen een les omgetoverd in een animatie. De deelnemers kregen een uitgewerkt lesplan mee.
- Karin Epping is onze redacteur Engels bij LTM.
- Er waren 6 reguliere sectiebestuursvergaderingen.
- In oktober was er een extra sectiebestuursvergadering met als hoofdonderwerpen onze Missie, Sectiestatuut en Huishoudelijk Reglement.
- Er verschenen vier digitale Newsletters en ook wordt onze oude en nieuwe webpage op de Levende Talen website goed up-to-date gehouden.

POWTOON CHALLENGE

Een absolute highlight voor de Sectie Engels dit jaar was de Powtoon Challenge, een leeswedstrijd voor scholieren van zelfgekozen Engelse

boeken, waarbij zij via een zelfgemaakt animatie-filmpje (een ‘Powtoon’) over hun keuze vertellen en proberen andere scholieren ook te enthousiasmeren voor dat boek. Alles werd georganiseerd door ons SBE-lid Pascal. Via oproepen in onze Newsletters en de sociale media konden scholen zich aanmelden.

Alle deelnemende scholen (waarvan zelfs twee uit St. Eustatius) waren erg enthousiast over de wedstrijd en het hele concept. De leerlingen hebben erg veel plezier beleefd aan het werken met Powtoon. Wat opvalt is dat scholen in jaar drie en vier nog vaak geen leesprogramma voor Engels hebben en dat de leerlingen de boeken niet zelf kiezen. Als er al gelezen wordt, gaat het vaak om een klassikaal boek. Een aantal scholen heeft aangegeven hier nu verandering in aan te willen brengen. Het was nog een pilotjaar met pilot-scholen. De scholen die mee deden, organiseerden op hun school een wedstrijd om de beste animaties te kiezen. Bovenal: docenten en leerlingen zijn enthousiast.

Plannen voor 2016

- Van 12-16 april is er de 50ste (jubileum)editie IATEFL Annual Conference, in Birmingham, UK. Zowel Patricia als Betty zullen hier aanwezig zijn dit jaar.
- Er is geen Nationaal Congres Engels in 2016, maar het SBE gaat het NCE 2017 weer sponsoren met € 500,-.
- Door de uitbreiding van het Sectiebestuur met nieuwe leden, waar wij heel blij mee zijn, gaan wij taken herverdelen over de verschillende bestuursleden.
- De Powtoon Challenge wordt verder uitgebouwd.
- We zullen nog meer betrokken zijn bij het CvTE en haar plannen/activiteiten.

Sectie Frans

Bestuur

Jeanette Noordermeer (voorzitter)
Berrie de Zeeuw (penningmeester)
Bianca de Dreu (secretaris intern)
Joyce Snijder, secretaris extern
Trees Aler (Table ronde du français, concours Prix du jeune lecteur)
Frank Claessen (mbo, site Franszelfsprekend)
Laura Fontijne (vmbo en didactiek commissie)
Sonia Gonzalez (*le français précoce*)
Trynke van Dokkumburg (*concours interscolaire*)
Antonet Chermanne (hbo)
Joke Rentrop (FIPF)
Emmanuelle Pichon (contact universiteit)

Op 8 april 2015 droeg Trees Aler de voorzittershamer over aan Jeanette Noordemeer.

Aantal leden: 863 (1e), 73 (2e)

Acties in 2015

Nascholing

- Het tweedaagse nationaal congres Frans.
- Twee nascholingsdagen van de didactiek commissie.
- Workshops op de LSD.

Media

- De vernieuwde website franszelfsprekend wordt intensief bezocht.
- Facebookpagina en Twitteraccount worden goed bezocht.
- Nu Beter Frans is van startgegaan en al direct een groot succes.
- Een eigen yahoogroep voor docenten Frans aangemaakt.

Concours

- Concours interscolaire Francophonie sur scène.
- Le français voyage, vierde editie.
- Tweede landelijke dag van de Franse Taal.
- Profielwerkstukken wedstrijd.
- Le Prix du jeune lecteur : Le Dieu du carnage de Yasmina Reza.

Externe contacten

- Deelname aan twee werkconferenties van de FIPF/CEO.
- Actiegroep ‘stop de afbraak van het Frans’ samen met Universiteit Utrecht en de lerarenopleiding.
- Bijeenkomst bij Paul Schnabel over de positie van het vak Frans in het rapport Onderwijs2032.

Plannen voor 2016

Nascholing

- Internationaal congres in Luik 14 t/m 21 juli.
- Studiedag(en) didactiekcommissie.

Media

- Streven om ‘alle’ docenten Frans zich te laten inschrijven voor de gratis Nieuwsbrief Frans van LT/Digischool.
- Via Facebook en Twitter het beeld van de sectie Frans LT duidelijk en aantrekkelijk maken.
- Van lezer zijn naar lid worden is het idee.

Concours

- Het concours interscolaire.
- Profielwerkstukken wedstrijd.
- Titel van de Prix du jeune lecteur is ‘Le collier Rouge’. De prijsuitreiking vindt plaats in maart.
- De Ronde Tafel Frans.
- Finale van Le français voyage in maart. Volgende ronde in oktober 2016.
- Voorbereiding van de Dag van de Franse taal in november 2016.

Frans in het Nederlandse onderwijs

- Verder actie ondernemen om de positie van het Frans in het vmbo en vo te beschermen en versterken.

Sectie Fries

Bestuur

Babs Gezelle Meerburg (voorzitter)
Annekin Faber (vice-voorzitter)
Reitze Jonkman (secretaris, redactielid LTM en websiteredacteur)
Tjeerd Kooistra (penningmeester)
Ans Wallinga (aspirant bestuurslid)
Bonno van Dyk (vertegenwoordiger landelijk bestuur)

Per 1 januari 2015 hebben we afscheid genomen van Alex Riemersma, Ed Knotter en Sytze Hiemstra. Met ingang van 1 januari 2016 is Reitze Jonkman op eigen verzoek uit het bestuur. Reitze blijft redactielid LTM. De taak van secretaris wordt overgenomen door Ans Wallinga.

Aantal leden : 25 (1e), 18 (2e)

Acties in 2015

- Het reguliere bestuurswerk zoals de vertegenwoordiging in het DB en de redactie van het *Levende Talen Magazine*.
- Jaarvergadering met jaarverslag en financiële stukken 2014 (19 februari 2015).
- Bezoek landelijke ledenvergadering (11 april 2015).
- Drongo-festival (25 en 26 september 2015).
- Congres Fierder mei Frysk 12 (18 november 2015).
- Bezoek en workshop Landelijk Studiedag VLLT in Utrecht (6 november 2015).
- Betrokkenheid bij het Lectoraat Fries en Meertaligheid van NHL-Stenden.
- Nieuwsbrief 1 (oktober 2015) van sectie Fries naar de leden, maar ook naar niet-leden.
- Verschillende bijdragen aan LTM.

CONGRES FIERDER MEI FRYSK 12

Op woensdag 18 november 2015 kwamen de docenten Fries en andere belangstellenden uit heel Friesland bij elkaar voor het twaalfde congres Fierder mei Frysk. Ook dit jaar werd het congres gehouden bij de Noordelijke Hogeschool te Leeuwarden. Het doel van het congres is om de docenten nieuwe ideeën op te laten doen voor de lessen Fries, maar ook om te vertellen wat er allemaal gaande is op het gebied van culturele ontwikkelingen, provinciale ontwikkelingen en de nieuwste ontwikkelingen in het onderwijs. Het thema van dit jaar was ‘Dêrom Frysk! (Daarom Fries!)’. Het is namelijk wel eens lastig om als enige docent Fries op een school, positief te blijven in een omgeving waar er veel bezuinigd moet

Sectie Italiaans

worden. Daarnaast rijst vaak de vraag: ‘Waarom hebben we eigenlijk Fries?’ De docent moet in zijn eentje een interessant programma neerzetten en dat is niet altijd even makkelijk. Door docenten Fries van gedachten te laten wisselen worden ze enthousiast en dat is waardevol. We willen met ons vak de positieve kant op en dus zeggen we: ‘Dêrom jouwe wy Frysk!’ Het congres was een groot succes. Oude bekenden en ook veel nieuwe bezoekers vulden elkaar goed aan. Het programma was net weer een beetje anders dan anders, met sprekers van de Fryske Akademy, maar ook van de Provincie Fryslân en de Friese omroep, Omrop Fryslân. Er werd af en toe stevig gediscussieerd over de plannen van de provincie, maar er was ook genoeg ruimte voor goede ideeën en oplossingen. De middag en avond vlogen voorbij, maar het positieve gevoel bleef nog lang hangen.

Plannen voor 2016

- Overleg met provinsje Fryslân op 21 januari 2015 over onder meer het ontheffing beleid en subsidieregelingen, opzetten didactisch netwerk Friese taal en cultuur en aangeven waar de LT-Fries voor staat.
- Artikelen in LTM.
- Organisatie Fierder mei Frysk 13
- Werving nieuwe leden.
- Twee keer nieuwsbrief naar leden en niet-leden.
- Opzetten didactisch netwerk Friese taal en cultuur samen met NHL en provinsje Fryslân.
- Nauwer contact met provinsje Fryslân.
- Stimulering van gebruik standaardtoetsen voor meting leeropbrengsten Fries.

Bestuur

Rita Sorce (voorzitter)
Tatiana Bruni (vice voorzitter en didactiekcommissie)
Angela de Luca (aspirant secretaris)
vacant, penningmeester
vacature, redactie LTM – web-master

In de verslagperiode is het bestuur met andere collega’s meer dan 10 maal bijeen geweest via Skype. Ook is dit jaar weer veelvuldig gebruik gemaakt van communicatie via e-mail en Skype. Tijdens die vergaderingen stond het zoeken naar geschikte bestuursleden en het organiseren van het Internationaal Congres centraal.

Mission Statement. Wij streven ernaar een referentiepunt te zijn voor alle docenten Italiaans in Nederland. Het aanbieden van studiedagen met praktische didactische workshops die vooral gericht zijn op het volwassenenonderwijs en het publiceren van praktijkgerichte artikelen in het Levende Talen Magazine zijn enkele van onze meest opvallende activiteiten. Van belang hierbij is de versterking van het netwerk tussen docenten. Ook willen wij ons sterk maken voor het bevorderen van het Italiaans als mogelijk keuzevak op middelbare scholen.

Aantal leden: 28 (1e), 28 (2e)

Acties in 2015

- Traditiegetrouw hield de sectie Italiaans dit jaar voor haar leden en niet-leden een nascholingsdag op zaterdag 7 maart 2015. Wij hebben deze studiedag georganiseerd samen met het Istituto Italiano di Cultura van Amsterdam en de uitgever Diffusion. Het thema van deze dag was ‘Insegnare e imparare italiano attraverso i compiti comunicativi’. Drs. Marilisa Birillo van de Universiteit Autònoma di Barcellona was de spreker op deze trainingsdag. Op deze studiedag waren ruim 35 deelnemers aanwezig.
- Op 26 juni 2015 vond het eerste Internationaal Congres plaats op de Universiteit van Tilburg. Het thema was ‘Insegnamento, Tecnologia e Migrazione’. Het congres was georganiseerd in samenwerking met: Istituto Italiano di Cultura di Amsterdam, Tilburg University, Language Center, Tilburg University, Babylon Center, Italian Department, Leiden University Centre for Linguistics en uitgever Edilingua. Er waren 62 deelnemers en dat is zeker succesvol te noemen! Het congresverslag verschijnt in november 2016.
- Landelijke Studiedag 2015. De sectie Italiaans heeft niet deelgenomen aan de LSD 2015 vanwege de hoge entreeprijs.
- De functie van redacteur voor LTM is ook in het afgelopen jaar weer een grote zorg voor ons geweest. Deze functie is

nog vacant. In plaats daarvan heeft de sectie Italiaans een Facebookpagina.

Plannen voor 2016

- Om het ledenaantal op peil te houden, maar liever nog te laten groeien, moeten we aandacht blijven besteden aan het werven van nieuwe leden. Daarom is de prijs van onze studiedagen erg laag of zelfs gratis. Gezien de lage inkomsten, is de Italiaanse sectie heel beperkt in haar activiteiten.
- Onze hoofddoelstelling, namelijk collega’s steun bieden om op professionele wijze hun taak uit te voeren, blijft onveranderd. We blijven ons inzetten om Italiaans ingevoerd te krijgen als schoolvak.
- Veel leden van de sectie Italiaans zijn werkzaam in het volwassenenonderwijs: Volksuniversiteiten, Dante Alighieri, universiteiten, hogescholen. Wij streven naar meer professionele erkenning van deze docenten door het bevorderen van nascholingsactiviteiten en door het aanbieden van nascholing met praktische, didactische workshops.

Sectie Nederlands

Bestuur

Paula Bosch (voorzitter)
Ton Hendrix (secretaris)
Christine Brackmann (penningmeester)
Wilma van der Westen (algemeen bestuurslid)
Toine van Gaal (algemeen bestuurslid, contentmanager)
Roland de Bonth (algemeen bestuurslid)
Fonnie Haverkort (algemeen bestuurslid)
Klaas Heemskerk (algemeen bestuurslid)

Christine Brackmann heeft in april 2015 het penningmeesterschap overgenomen van Tjitske Westra. Clary Ravesloot zit als sectieredacteur in de redactie van LTM.

Werkgroepen van het sectiebestuur Nederlands: havo/vwo; (v)mbo; hoger onderwijs; en de werkgroep voorbereiding en redactie speciale uitgave ‘Het schoolvak Nederlands op de schop’.

Aantal leden: 1119 (1e), 525 (2e)

Acties in 2015

- Landelijke examenbesprekingen voor vwo, havo en vmbo;
- Overleg met het College voor Toetsen en Examens.
- Overleg met de SLO over de toekomstige leerplanontwikkeling.
- Overleg met de samenwerkende Nederlandse universiteiten over de toekomst van het schoolvak Nederlands.
- Organisatie van de derde editie van de landelijke profielwerkstukprijs Nederlands, in samenwerking met de IVN.
- Het opstellen van een visiestuk voor Platform 2032, een initiatief van staatssecretaris Dekker onder voorzitterschap van dr. P. Schnabel.
- Organiseren van landelijke studiedag Nederlands Levende Talen, gericht op vmbo-docenten.
- Lobbyactiviteiten rondom en correspondentie met ministerie over examengerelateerde zaken zoals het maximale verschil van 0,5 tussen schoolexamen en centraal examen (inmiddels afgeschaft), de ongewenste invoering van aftrek voor taal-/spelfouten in de centrale examens leesvaardigheid havo/vwo, en tot slot, de plotselinge aanpassing van de regel over het maximale aantal woorden bij het antwoord op open vragen.

NEDERLANDS IN 2032

Visiestuk van het sectiebestuur Nederlands voor de inrichting van het schoolvak Nederlands in 2032. Het stuk is terug te vinden op de website van het sectiebestuur.

Plannen voor 2016

- Versterking van de samenwerking met de universiteiten voor een meer inhoudelijke invulling van het schoolvak Nederlands in havo en vwo.
- Nadere bezinning op de leerlijn voor het vak Nederlands in het vmbo-mbo-hbo.
- Nadrukkelijker contact zoeken met de leden om breed gedeelde standpunten in te kunnen nemen in kwesties die het schoolvak Nederlands aangaan.
- Blijvend aandacht vragen voor een examen schrijfvaardigheid als noodzakelijke aanvulling op het huidige centrale eindexamen Nederlands dat alleen de leesvaardigheid toetst.
- Voorbereidende werkzaamheden voor het uitbrengen van een special van LTM in maart 2017 over belangrijke veranderingen en kwesties in het schoolvak Nederlands, met als (werk)titel 'Het Schoolvak Nederlands op de schop'.
- Aandacht vragen voor de verlichting van de werkdruk voor neerlandici (kleinere klassen).
- Aftasten van de mogelijkheden tot samenwerking met Vlaamse docenten Nederlands.
- Contact opnemen met de beroepsvereniging van NT2-docenten, de BVNt2, om de wens tot samenwerking te bespreken.

Sectie Nederlandse Gebarentaal

Bestuur

Pieter Bottema (voorzitter/secretaris)

vacant, secretaris

Adde Woest (penningmeester)

Begin 2015 heeft er een bestuurswissel plaatsgevonden. Anniek van den Broek heeft het voorzittersstokje overgedragen aan Pieter Bottema. Medio november is het bestuur uitgebreid met Adde Woest als penningmeester. Kimberly Hendriks heeft het bestuur verlaten.

Aantal leden: 47 (1e), 4 (2e)

Acties in 2015

- Nieuwsbrieven vanuit de sectie in april en oktober.
- Workshop Nederlandse Gebarentaal op het Drongofestival.
- Vertegenwoordiging op de Landelijke Studiedag van een dove docent die vragen kon beantwoorden met betrekking tot dove leerlingen.
- Workshop op 12 december met 'Wat te doen met het Corpus NGT?' door Onno Crasborn en een presentatie van het LESICO (2e Internationale conferentie van gebarentaal docenten) door drie NGT-docenten.

- Verschillende overleggen met externe partijen zoals de HU, Dovenschap en Tolknet.

ERKENNING BRITSE GEBARENTAAL

In oktober 2015 is de Britse Gebarentaal (BSL) officieel erkend door het Schotse parlement. Waarom is dit belangrijk voor Nederland? In Nederland is de Nederlandse Gebarentaal nog niet officieel erkend. De erkenning van BSL geeft een extra bemoediging want hopelijk komt hier in Nederland ook verandering in! Er zijn verschillende ontwikkelingen gaande met betrekking tot het opzetten van een initiatiefwet voor erkenning NGT. Daarnaast zijn er ook ontwikkelingen gaande met het VN-verdrag met betrekking tot de rechten voor de mens met beperkingen. De belangenbehartigende organisatie voor doven, Dovenschap, is hier de touwtrekker in. Wij helpen waar nodig en bereiden ons voor door een stevig platform te kunnen (blijven) bieden voor NGT-docenten in Nederland.

Plannen voor 2016

- Twee workshops in het jaar 2016 (medio maart en oktober).
- ALV op 9 april 2016.
- Op de Landelijke Talen Studiedag een workshop NGT en een tolk NGT in de klas.
- Meer communicatie binnen en buiten de vereniging door:
 - het verbeteren van de website;
 - voorlichting te geven aan nog niet afgestudeerde NGT docenten.
- Samenwerken met belangenorganisatie Dovenschap.
- En natuurlijk blijft een van onze belangrijke speerpunten het bestuur uitbreiden van 2 naar meerdere personen.

Sectie Papiaments

Bestuur

Ruben Severina (voorzitter)

Erich Püschel (secretaris)

Geraldine van Bueren-Prens (penningmeester)

Cees Tuk (algemeen bestuurslid)

Nihayra Leona (algemeen bestuurslid, redactie LTM)

Ghislene Maria (algemeen bestuurslid)

Cees Tuk en Ghislene Maria hebben het bestuur in 2015 verlaten. Cees geniet nu nog meer van zijn verdiende pensioen, Ghislene is beroepshalve naar Curaçao geremigreerd.

Aantal leden: 18 (1e), 7 (2e)

Acties in 2015

In het vierde jaar van haar bestaan heeft de sectie getracht verder te groeien alsmede meer naamsbekendheid en status te krijgen. Het eerste doel werd helaas niet bereikt, de andere twee wel.

Binnen Levende Talen heeft de sectie de samenwerking met andere talen (vooral Fries) geïntensiveerd en actief aan de vergaderingen van het Hoofdbestuur en aan de Algemene Ledenvergadering deelgenomen.

Bij het Drongo Festival in Utrecht was de 'Kennismaking met het Papiaments' opnieuw een van de publiekstrekkingen, maar een voor de Landelijke Studiedag geplande workshop vond helaas geen doorgang.

TAALBELEID

Hoogtepunten waren twee symposia over taalbeleid. Op 20 februari werd op uitnodiging van Stichting SPLIKA in het Arubahuis te Den Haag de wenselijkheid (en mogelijkheid) van een 'Papiamentse Taalunie' behandeld. De aanwezigen luisterden naar een zeer informatieve uiteenzetting van Geert Joris, algemeen secretaris van de Nederlandse Taalunie, en gingen na afloop met hem in een levendig debat.

Het tweede symposium vond ter viering van het 25-jarig bestaan van Stichting SPLIKA op 11 september in het Haags Historisch Museum plaats, thema was de eventuele 'vereniging' van de twee spellingsystemen van het Papiaments. Deskundigen uit Aruba en Curaçao lichtten het probleem vanuit hun invalshoek toe, een spreker uit Limburg vertelde over de ervaringen met de spelling van zijn streektaal.

Plannen voor 2016

- De sectie zal een (reeds voor 2015 geplande) expertmeeting organiseren en de vraag laten behandelen of en hoe het Papiaments in het Nederlandse voortgezet onderwijs als examenvak ingevoerd zou kunnen worden.
- Om potentiële leden beter te kunnen bereiken wordt de inventarisatie van taalstudenten en docenten Papiaments in Aruba, Bonaire, Curaçao en Nederland voortgezet.
- Het door het sectiebestuur geïnitieerde onderzoek naar de noden en wensen van de docenten Papiaments op de Bendenwindse Eilanden moet worden afgesloten en geëvalueerd.
- De sectie zal in het najaar opnieuw aan het Drongo Festival deelnemen.
- Voor de Landelijke Studiedag 2016 bestaan nog geen plannen.

Sectie Pools

Bestuur

Elżbieta Niemczuk-Weiss (voorzitter)

dr. Anna Gregorowicz-Metz (secretaris, webmaster; redactielid van LTM)

dr. Teresa Jaskólska-Schothuis (vanaf 29 juni penningmeester)

Magdalena Malada (vanaf 29 juni algemeen bestuurslid, sociale media, tot 29 juni penningmeester)

Agnieszka Steur (algemeen bestuurslid, public relations)

prof. dr. Wim Honselaar (algemeen bestuurslid, expertise en eindredactie)

Aantal leden: 33 (1e), 1 (2e)

Acties in 2015

- In het najaar 2014 groeide het idee om een Sectie Pools op te richten (talrijke bijeenkomsten aan de UvA, met de Sectie Russisch onder leiding van Elżbieta Niemczuk-Weiss).
- In februari 2015: twee bijeenkomsten ter voorbereiding van de eerste vergadering van de toekomstige Sectie Pools.
- 23 februari 2015: eerste vergadering van de Sectie Pools in oprichting.
- 9 maart 2015: officieel verzoek van E. Niemczuk-Weiss en A. Peters-Podgaevskaja tot het oprichten van een Sectie Pools tijdens de vergadering van het Bestuur van LT.
- 23 maart: opstellen statuten en voorbereiding van de presentatie tijdens de ALV van Levende Talen.
- 7 april en 11 april: vergaderingen van het bestuur van de Sectie Pools vóór de registratie (d.w.z. vóór 11 april 2015).
- 11 april: presentatie van de Sectie Pools op de Algemene Ledenvergadering, officiële aanvaarding.
- Formele registratie. Op 12 mei vindt de ondertekening van de notariële acte plaats en volgt registratie bij de Kamer van Koophandel en het openen van een bankrekening bij ING.
- 29 april: eerste officiële vergadering van de leden van de Sectie Pools en verkiezing van het bestuur.
- Vanaf 11 april: deelname aan alle vergaderingen van het Hoofdbestuur van LT.
- Vervaardigen van een banner, visitekaartjes en promotiemateriaal.
- 25 en 26 september: Drongo-festival (presentatie van de Sectie Pools, spoedcursus Pools).
- 6 november: Landelijke Studiedag – presentatie van de Sectie Pools (Poolse stand).
- 7 november: Studiedag van de Sectie Pools in Den Haag.
- Redactievergaderingen van *Levende Talen Magazine*.
- Uitbouw van contacten bij Poolse scholen in Nederland.
- Creatie van een webpagina voor de Sectie Pools (in samenwerking met Levende Talen).
- Creatie van een systeem voor onderlinge communicatie en voor het presenteren van documenten (google drive).

SUCCESSVOLLE STUDIEDAG

Op 7 november 2015 vond de eerste Studiedag van de Sectie Pools plaats. Wij organiseerden deze bijeenkomst samen met het in Den Haag gevestigde Educatief Consultatiepunt (Szkolny Punkt Konsultacyjny), waarvan de directeur lid is van de Sectie Pools. De studiedag vond in het Hofstad Lyceum in Den Haag plaats. Zowat alle leden van de Sectie deden mee en na afloop was onze vereniging opnieuw enkele leden rijker. We hadden een verslag over onze activiteiten voorbereid en presenteerden onze plannen voor 2016. De leden hadden de mogelijkheid om naar een lezing van dr. Barbara Malak-Minkiewicz en naar een presentatie van de Stichting Kreda te luisteren. Het project ter bevordering van de Poolse taalvaardigheid van kinderen die buiten Polen wonen werd voorgesteld door Waldemar Pankiw. We woonden ook een feestelijke voordracht bij van prof. Krystyna Waszakowa ter gelegenheid van de vijftiendste verjaardag van het Educatief Consultatiepunt. Dankzij de samenwerking met Grazyna Gramza, directeur van het Consultatiepunt, slaagden we erin om er een geweldige dag van te maken. De Studiedag van de Sectie Pools liep ten einde na acht uren van ontmoetingen, lezingen, een concert en vruchtbare gesprekken in de wandelgangen. Deze dag luidde het begin in van samenwerking met zowel nieuwe leden als andere organisaties.

Plannen voor 2016

- Samenwerking met de Sectie Russisch op het Drongo Festival en eventuele gezamenlijke studiedag in september.
- Poolse poëziewedstrijd (Wierszowisko) op 13 maart voor alle Poolse scholen in Nederland met E. Niemczuk-Weiss en A. Steur als juryleden.
- Studiedag Pools – presentatie van IPN (Instituut van de nationale herinnering) door Poolse gastspreker; IPN ten dienste van het Poolse onderwijs in het buitenland.
- Deelname aan het Drongofestival. Samenwerking met de Sectie Russisch voor het Drongo Festival en voor een eventuele gezamenlijke studiedag in september.
- Deelname aan de Landelijke Studiedag 2016.

Sectie Russisch

Bestuur

Katerina van Wegen (voorzitter)

Janny Steenge (secretaris en penningmeester)

Esther van Loo (nascholing, jaarlijkse studiedag)

Olja Karmanova (contacten hoger onderwijs en universiteiten)

Geramé Wouters (redacteur LTM, content manager, pr)

Jeanette Bron (internationale contacten)

Dorie Nielen (heritage speakers, voortgezet onderwijs)

Sandra van Blitterswijk (heritage speakers, staatsexamens)

Cecilia Odé (internationale contacten, contact Mapryal)

Aantal leden: 46 (1e), 12 (2e)

Acties in 2015

- Nascholingsactiviteiten vonden onder andere van 18 – 25 januari plaats aan het Nederlands Instituut in Sint-Petersburg (NIP). Tijdens deze intensieve cursus kwamen aan de orde: pittige grammaticalessen waarin geoefend werd met prefixen, colleges over nieuwe tendensen in literatuur, film, WO-1, excursies naar de nieuwe gebouwen van het Mariinsky theater en het depot van de Hermitage, bezichtiging van avantgarde en onafhankelijke kunst in het museum van Mit'ki en Poesjkinskaja 10.
- Op 2 februari 2015 werd een aantal leerlingen met hun docenten in het kader van project Talencircus ontvangen op de Universiteit van Amsterdam. Hoogleraar mw. Ellen Rutten gaf een college Russische literatuur voor scholieren met aandacht voor nieuwe media en protesten. Radovan Lučić gaf een college over Slavische Talen, gevolgd door een rondleiding door het Bungehuis. Na de lunch werd een bezoek gebracht aan tentoonstelling *Dining with the czars* in de Hermitage.
- Zaterdag 11 april 2015 was het bestuur aanwezig in Utrecht voor de jaarvergadering van de sectie en de Algemene Ledenvergadering van Levende Talen .
- Op 28 mei werd het eindexamen Russisch voor vwo, havo en staatsexamen afgenomen. Landelijk gezien waren er 22 kandidaten voor vwo en havo. Daarnaast nam een aantal leerlingen deel aan het staatsexamen. Op de radio werd door interviews met kandidaten aandacht besteed aan de examens Russisch. Gedurende het hele jaar zijn docenten actief geweest met het begeleiden van Heritage-leerlingen en het organiseren van de eindexamens. Ook het punt van de omkering van de tweede correctie is besproken.
- De jaarlijkse Ruslanddag: Taal en Cultuur vond plaats op zaterdag 26 september 2015 in Museum Geelvinck Hinlopen Huis te Amsterdam. De dag werd uitstekend bezocht. Otto Boele opende de bijeenkomst met een lezing, getiteld 'Rusland 2015: het jaar van de literatuur'. Pauline

Nekeman, docente Russisch, met haar klas winnares van de landelijke manifestatie 'Nederland vertaalt' vertelde over de totstandkoming van het vertalen van een stukje Russisch proza naar het Nederlands met een groep leerlingen. Na de lunch hield Duke Meijman een lezing over de eeuwenoude onderwijscontacten tussen Rusland en Nederland onder de titel 'Russen voor studie in Nederland'. De vier parallelsessies werden verzorgd door Aai Prins: vertaalworkshop, Olja Karmanova en Esther van Loo: interculturele competentie in de taalles, Thomak Langerak: Chersonski, Olga de Kort: Russische muziek in Nederland. Tijdens de afsluitende borrel werden de Poesjkinmedailles uitgereikt aan Eva den Hartog en Esther van Loo.

- Vrijdag 23 oktober 2015 vond op het Bernadinuscollege te Heerlen het evenement Thuistaalcarrousel plaats voor en met de doelgroep onderbouw havo en vwo. Doelen van het evenement zijn: bewustwording van taaldiversiteit op school en thuis, stimulering meertaligheid in kennis, vaardigheden en attitude, bijdragen aan interculturele competenties van leerlingen en internationalisering. Op 6 november is het project gepresenteerd op de LSD, omdat het genomineerd was voor het Europees Talenlabel.
- In de achtdelige VPRO-serie Grensland reisde Jelle Brandt Corstius door het gebied tussen Europa en Rusland. Op 1 november was de laatste aflevering over West-Oekraïne; in Groningen kon het publiek meekijken en napraten in aanwezigheid van Brandt Corstius. Voorafgaand aan de uitzending hadden leerlingen van het Praedinius Gymnasium en Gomarus College een ontmoeting met hem. Hij vertelde hoe hij Russisch heeft geleerd. De leerlingen vertelden over hun plannen om in het najaar van 2016 een reis naar Moermansk te maken, een stad die Jelle goed kent.
- Vrijdag 6 november 2015 namen Esther van Loo en Geramé Wouters deel aan de LSD 2015. Het thema van de studiedag was 'Toekomst met Taal'. Esther gaf een workshop Interculturele Competentie. Geramé schreef het verslag van de LSD voor *Levende Talen Magazine*, 103-1.
- Een voortdurend aandachtspunt is het werken aan de actualiteit van de sectiewebsite en het gebruik van moderne media. Vooral Geramé Wouters is hier zeer actief bij betrokken evenals bij het meewerken aan *Levende Talen Magazine*. In het kader van het themanummer LTM (jaargang 102-7) over meertaligheid was Esther van Loo gastredacteur.
- Veel aandacht is besteed aan de contacten met EP-Nuffic (Europees Platform en Nuffic), met als resultaat een ontmoeting met een vertegenwoordiger in maart 2015. Begin januari 2016 is een ontmoeting gepland met Jerke Verschoor, directeur van Neso Russia te Moskou.

Jelle Brandt Corstius op 1 november 2015 in gesprek met leerlingen van het Praedinius Gymnasium en Gomarus College te Groningen

Eva den Hartog (links) en Esther van Loo ontvingen uit handen van de heer Y. Uraksin van de Russische ambassade de Poesjkinmedaille

Op het Mapryal wereldcongres, 13-20 september 2015 Granada, waren namens de sectie Russisch Jeanette Bron, Atty Groot en Cecilia Odé aanwezig. Cecilia Odé is tijdens het congres unaniem herkozen in het Presidium van Mapryal en zet hiermee haar nuttige werk namens de sectie Russisch voort. Meer dan duizend deelnemers heeft deelgenomen aan de vele lezingen over het onderwijs Russisch wereldwijd, waaronder rondetafelgesprekken over de situatie van het Russisch in Nederland. Veel aandacht was er voor de digitale leerwegen en methodes, waarbij de doelgroep steeds complexer wordt: Russisch-sprekenden in het buitenland (heritage speakers) en het Russisch als vreemde taal. De noodzaak hierop in te spelen is groot. In Rusland zelf wordt ook het onderwijs onder de loep genomen en knelpunten gesignaleerd. Onvermijdelijk kwamen ook politieke keuzes voorbij, wat leidde tot interessante inzichten in het groeiend nationaal bewustzijn van Rusland en het huidige politieke klimaat.

Plannen voor 2016

- Sectie Russisch is in gesprek met Sectie Pools om met de afdeling Slavistiek van de Universiteit van Amsterdam een gezamenlijke studiedag te organiseren.
- In 2015 is een begin gemaakt met het ontwikkelen van luistermateriaal en luisteroefeningen op A2-niveau, in te spreken door een native speaker. In 2016 gaan we daarmee door.
- Meepraten over Onderwijs2032 en de positie van het vak.
- Promoten van het vak Russisch op scholen en informatie

verspreiden over de sectie Russisch.

- Vanaf 2016 gaat de sectie een Nieuwsbrief verspreiden om belangstellenden regelmatig op de hoogte te houden van activiteiten van de sectie.
- In 2016 zijn artikelen over Russisch in LTM gepland.
- Deelname aan het Drongo-festival 2016.
- Deelname aan LSD 2016.
- Samenwerking met de Lerarenopleiding van de Universiteit van Amsterdam (ILO) voor Russisch en contacten met hogescholen entameren en verder uitbouwen (coördinator Olja Karmanova).
- Lerarenopleiding meer promoten bij de universiteiten en meer stagemogelijkheden creëren in het land voor de eerstegraads lerarenopleiding aan het ILO.
- Werken aan het verzamelen van waardevol historisch materiaal van de sectie en het opzetten van het archief.
- In 2016 krijgt Levende Talen een nieuwe website. De website van de sectie Russisch wordt eveneens vernieuwd. Ook zal de sectie actief worden op Facebook.

Sectie Spaans

Bestuur

Blanca Cano González (voorzitter)
Blanca Wilde (secretaris tot 11 april)
vacant, secretaris
Emma de Rijk (penningmeester, redacteur LTM)
Juan Espinola (algemeen bestuurslid, penningmeester tot 16 november)
Mónica Lema (algemeen bestuurslid)
Mari Aghina (algemeen bestuurslid)
Marcela Vergara (algemeen bestuurslid)

Gedurende het verslagjaar 2015 verlieten Blanca Wilde, Mayra Díaz-Skliba en Marcela Vergara het sectiebestuur.

Aantal leden: 160 (1e), 54 (2e)

Acties in 2015

- Nascholing. Studiedag voor docenten Spaans werd goed bezocht en is positief beoordeeld door de participanten
- Ontwikkeling van de website www.spaanslevendetailen.nl voor de sectie Spaans en haar leden; nieuws en achtergronden worden niet door middel van een nieuwsbrief gedeeld met de leden, maar via de website.
- Samenwerking met de Facebookgroep voor docenten Spaans in Nederland en met de groep docenten Spaans voor de basisschool.
- Aandacht besteden aan materiaal voor LTM; aantal publicaties over ons vakgebied blijft mager.
- Overleg met het Consulaat van Spanje, afdeling onderwijs, over het versterken van de professionele ontwikkeling van docenten Spaans in Nederland.
- Overleg met het Instituto Cervantes over examentraining op het vo.
- Overleg met de secties Frans en Duits over lessentabellen op het vo.
- Samenwerking met de Vereniging van Docenten Spaans en Nederland (VDSN).
- Het bestuur heeft zeven maal vergaderd en een goede notulenstructuur vastgelegd.
- Er zijn 2 leden geworven voor commissies in het CvTE.
- Het bestuur heeft besloten niet meer acties te ondernemen dan het bestuur in redelijkheid aankan, omdat de kwaliteit belangrijk is.

Tijdens de studiedag was er een interessante workshop voor docenten over het gebruik van de telefoon, waarbij de docenten door de school op pad werden gestuurd en met zeer uiteenlopend fotomateriaal terugkwamen in de klas. De tentoonstelling daarna was bijzonder en gaf een

boost aan alle deelnemers.

In samenwerking met de Facebookgroep voor Docenten Spaans heeft Sectie Spaans de Dag van Docenten Spaans in Nederland georganiseerd. Dit heeft de afgelopen jaren plaatsgevonden in Amsterdam. Het was dit jaar een sprankelende dag vol ontmoetingen tussen docenten uit alle uithoeken van de wereld en de activiteiten waren hartverwarmend.

Plannen voor 2016

- Werven nieuwe bestuursleden om activiteiten uit te breiden.
- Studiedag voor docenten Spaans wordt weer georganiseerd in oktober.
- Organisatie van de Dag van Docenten Spaans op zaterdag 4 juni.
- Organisatie van een profielstukwedstrijd in samenwerking met het Spaanse consulaat.
- Diverse buitenlandse organisaties hebben ons benaderd om samen te werken (International House, de sectie Spaans in Leuven), maar we houden de samenwerking voorlopig op een laag pitje tot het bestuur weer op sterkte is.
- Verder ontwikkelen van de website www.spaanslevendetailen.nl.
- Samenwerking met de Facebookgroep voor docenten Spaans in Nederland en met de groep docenten Spaans voor de basisschool voortzetten.
- Emma de Rijk blijft redactielid bij LTM. Wij hopen op bijdragen van leden!
- Overleg met het consulaat van Spanje, afdeling onderwijs, over het versterken van de professionele ontwikkeling van docenten Spaans in Nederland.
- Overleg met het Instituto Cervantes over examentraining op het vo.
- Overleg met de secties Frans en Duits over lessentabellen op het vo en versterking van het vak.

Bestuur

Mehmet Uz (voorzitter)

Catharina Geelen (secretaris en redactielid LTM)

Rahime Gülcü (penningmeester)

Erol Samburkan (algemeen bestuurslid)

Salih Şimşek (algemeen bestuurslid)

Mehmet Uz (algemeen bestuurslid, vanaf 13 juni 2014)

Yasemin Yurtseven heeft op 11 april 2015 de voorzittershamer overgedragen aan Mehmet Uz.

Aantal leden: 39 (1e), 10 (2e)

Acties in 2015

- Facebookpagina van de sectie Turks is beheerd door Mehmet Uz <www.facebook.com/Levende-Talen-Sectie-Turks-Turkçemiz-817387268345361/>.
- Op 16 januari houdt Mehmet Uz op verzoek van Turkish Professionals Network Eindhoven de workshop ‘Spreekwoorden in 3 talen’.
- Aandacht voor Turks als keuzevak en het KB-examen.
- Werven van nieuwe LT-leden en netwerken.
- Bijeenkomst Turkse leden en deelname aan ALV op 11 april.
- Opening nieuwe seizoen LT en sectievergadering op 11 september.
- Deelname aan het Drongofestival op het 27 september met ondermeer een spoedcursus Turks door Tonyukuk Ersoy.
- LSD op 7 november: workshops ‘Toneel in de Turkse les’ door Erol Samburkan en beginnerscursus Turks door Kamile Altıok.
- Op 22 november studiedag docenten Turks ter gelegenheid van De Dag van de Leraar in samenwerking met Stichting het succes Rotterdam.

CULTIFEST 2015

Sectie Turks heeft actief deelgenomen aan het vierdaagse Cultifest evenement op 14, 15, 16 en 17 mei in de Jaarbeurs in Utrecht. Uit het hele land waren bezoekers toegestroomd. Cultifest bood ruimte aan vele aspecten van de Turkse cultuur in Nederland, zoals concerten en een expositie van het Yunus Emre Instituut over religieuze diversiteit. Bedrijven en organisaties konden zich presenteren. Met verschillende activiteiten trokken wij de aandacht van het publiek om Levende Talen onder de aandacht te brengen en om leden te werven. Een goede plek ook om volop te netwerken met Turkse zelforganisaties.

Plannen voor 2016

- Dictee-, dicht- en essaywedstrijd.
- Voorlichtingsbijeenkomst over Turks als keuzevak voor ouders en leerlingen.
- Bijeenkomst Sectie Turks bij de Algemene Ledenvergadering LT.
- Studiedag voor docenten Turks met onder meer Vaklokaal Turks van Digischool door Kamile Altıok en de Dag van de leraar.
- Landelijke studiedag van Levende Talen met workshop Turks.
- Leeskring Turkse literatuur in Rotterdam.
- Bijeenkomst Turkse zelforganisaties over de Turkse taal.
- Deelname aan Cultifest.
- Trajectplan ELO: de sectie volgt actief de ontwikkelingen en zoekt inhoudelijke en financiële ondersteuning door samen met andere talensecties deel te nemen aan Verrijkende Talen.
- Er zijn meer scholen waar Turks als keuzevak gegeven wordt (deels ondervangen met ELO), maar weinig docenten en lesmaterialen; dit knelpunt heeft onze aandacht.
- Actieve ledenwerving bij elke gelegenheid.

VERSLAG VAN DE VAKBONDSMEDEWERKER

In 2015 hebben Jos Canton (tot de zomer) en ik de vereniging vertegenwoordigd tijdens verschillende overleggen. Voor mij is dat maandelijks de ciefo. Daarin geeft de fvOv-afgevaardigde aan de cao-tafels vo en po tekst en uitleg. De aanwezigen zijn onderhandelaars op decentraal niveau en vertegenwoordigers uit de verschillende beroepsverenigingen. De ciefo vergaderde tien keer in Zeist. Daarnaast is er tijdens de bestuursvergaderingen van de fvOv een vertegenwoordiger van Levende Talen aanwezig. Tot de zomer was Jos dat, na de zomer heb ik dat van hem overgenomen. Het bestuur van de fvOv komt tien keer per jaar in Zeist samen. Ik verzorg samen met secretaris Jos Canton het contact met de leden van Levende Talen.

Acties in 2015

- In 2015 heb ik 177 (in 2014 145; 2013 75) verslagen, oproepen en uitnodigingen voor leden ontvangen. In totaal heb ik aan 188 leden brieven doorgestuurd (2014 438 leden; 2013 157 leden). Die brieven zijn afkomstig van onderhandelaars op scholen voor po, vo, bve en hbo. Aangezien het aantal brieven fors toeneemt, heb ik samen met het dagelijks bestuur besloten alleen nog brieven door te sturen die oproepen voor mr/or-verkiezingen. Dat verklaart de terugval in vergelijking met 2014.
- Ik heb in ieder nummer van *Levende Talen Magazine* een artikel over vakbondszaken geschreven. Ieder artikel is ongeveer 700 woorden lang. In de artikelen wijs ik leden op interessante publicaties en trends. Om de privacy van leden te waarborgen beschrijf ik geen specifieke gevallen.
- Ik heb vragen van 68 leden doorgestuurd aan het panel van juristen bij UnieNfto (2014 92 leden; 2013 71). Die juristen hebben 572 keer activiteiten voor de vragende leden uitgevoerd en meer dan 100 telefonische contacten (in 2014 618 keer; 2013 409 keer). Vorig jaar zorgde de invoering van het entreerecht voor heel veel vragen. Bapo en onduidelijkheid omtrent aanstelling en studieverlof scoren in 2015 hoog. Dat was ook zo in 2014. Ik heb acht keer in Culemborg de voortgang besproken. Verheugend was dit jaar het grote

aantal positieve reacties na afloop van het advies. (Bron: John Verschuuren/UnieNfto).

- Ik was als vakbondsmedewerker aanwezig op de ALV en de Landelijke Studiedag. In maart heb ik de vereniging vertegenwoordigd op de congressen van Duits (Lunteren), Engels (Ede) en Frans (Noordwijkerhout). In september heb ik een congres van de vo-raad bijgewoond (Amersfoort). Het thema was bevoegdheid – bekwaamheid.

STRUCTURELE SALARISVERHOGING

Onze salarissen zijn jarenlang niet verhoogd. Dat heeft de afgelopen jaren onze koopkracht met een kleine 15 procent verminderd. Deze zomer besloot de minister van Binnenlandse Zaken dat ambtenaren eindelijk een loonsverhoging zouden ontvangen van 5,05 procent. Een deel is inderdaad een loonsverhoging. Dat deel is in het po, vo en mbo uitgekeerd. Er wordt nog gewacht op het resterende deel. Dat was bedacht als verlaging van de pensioenpremie. Onverwacht tegenvallende rendementen bij het ABP hebben tot vertraging geleid. Door een andere rekenmethode voor het berekenen van de rendementen zijn de cijfers moeilijk met die van voorgaande jaren te vergelijken.

Plannen voor 2016

Zonder actuele ledenlijst is het moeilijk de leden optimaal van dienst te zijn. We zijn er al langer mee bezig. De ledenlijst op orde houden blijft een aandachtspunt. Verder ben ik benieuwd of de discussie over de normjaartaak een vervolg krijgt.

Perry van Kerkhoven
Vakbondsmedewerker

VERSLAG VAN DE REDACTIES VAN LTM & LTT

Levende Talen Tijdschrift

Levende Talen Tijdschrift verschijnt viermaal per jaar. De artikelen in het Tijdschrift behandelen vakdidactische onderwerpen en hebben een meer wetenschappelijk karakter dan de bijdragen in LTM.

Het tijdschrift ging in 2015 de zestiende jaargang in. In 2015 zijn vier nummers uitgebracht (april, juni, september, december). De redactie heeft het afgelopen jaar vier keer vergaderd over de inhoud en samenstelling van het Tijdschrift. De redactie werft actief kopij, bespreekt de ingestuurde bijdragen en schrijft zelf teksten.

In de loop van 2015 is de samenstelling van de redactie gewijzigd. We hebben afscheid genomen van Hermine de Knijff, die een recordtijd van tien jaar deel uit heeft gemaakt van de redactie. Zij is opgevolgd door Marrit van de Guchte. De huidige redactie bestaat uit Helge Bonset (hoofdredacteur), Rick de Graaff, Marrit van de Guchte, Sonja Heebing, Ton Koet en Bart van der Leeuw.

In 2015 zijn in *Levende Talen Tijdschrift* de volgende typen bijdragen opgenomen:

- onderzoek/vakontwikkeling (artikelen waarin gerapporteerd wordt over didactische en onderwijskundige ontwikkelingen en/of onderzoek);
- verschenen proefschrift (bespreking van in Nederland uitgevoerd promotieonderzoek, geschreven door de redactie of een gastmedewerker);
- gesignaleerd (bespreking van relevante artikelen of boekpublicaties);
- Work in Progress: een nieuwe rubriek waarin promovendi, onderzoekers, lectoren en lerarenopleiders een tussenstand geven van hun onderzoek of dat van hun masterstudenten.

Dertien bijdragen vielen in de rubriek Onderzoek/Vakontwikkeling. Daarvan hadden acht bijdragen betrekking op het voortgezet onderwijs, vier op het basisonderwijs en een op het hoger onderwijs.

Zes bijdragen hadden betrekking op het onderwijs in het Nederlands of in schoolvakken waar Nederlands de voertaal is, zeven hadden betrekking op het onderwijs in de moderne vreemde talen. Daarmee is dit jaar een evenwichtige verdeling van artikelen op het gebied van Nederlands en van moderne vreemde talen gerealiseerd.

In de rubriek Verschenen proefschrift zijn de dissertaties besproken van Hiske Feenstra (*Assessing writing ability in primary education: On the evaluation of text quality and text complexity*) en Gerdineke van Silfhout (*Fun to read or easy to understand? Establishing effective text features for educational texts on the basis of processing and comprehension research*).

In de rubriek Gesignaleerd bespraken Kees de Gloppe en Jacqueline van Kruiningen *Genres in schoolvakken: Taalgerichte didactiek in het voortgezet onderwijs* van Bart van der Leeuw en Theun Meestringa. Marjon Tammenga-Helmantel besprak een special issue van *Language Learning: Orders and sequences in the acquisition of L2 morphosyntax, 40 years on*.

In de rubriek Work in Progress beschreef Johan van Hattum zijn onderzoek naar effectief Engels uitspraakonderwijs en Esther de Vrind haar onderzoek naar het geven van feedback op gespreksonderwijs bij de moderne vreemde talen.

De vormgeving van het tijdschrift was in handen van Monique van Hootegem. Vanaf 2014 is de archiefsite <www.lt-tijdschriften.nl> door haar verder uitgebouwd en bijgehouden. Dit betekent dat inmiddels alle artikelen van LTT vanaf 2000 tot en met 2015 via de site te raadplegen zijn. Ook de jaargangen 1989 tot 1999 van *Levende Talen* – de voorganger van LTM en LTT – zijn te raadplegen.

Namens de redactie van *Levende Talen Tijdschrift*,
Helge Bonset
Hoofdredacteur

Levende Talen Magazine

Levende Talen Magazine is in 2015 zijn 102e jaargang ingegaan. Elk nummer bevat vier hoofdartikelen over uiteenlopende onderwerpen. In de meeste artikelen staat de praktijk van het lesgeven centraal. De redactie streeft naar een goede balans tussen artikelen over moedertaaldidactiek en vreemdetalendidactiek. Behalve artikelen bevat LTM een aantal vaste rubrieken: Gesignaleerd, Nieuws, Binnenkort, Etalage, Web en App, Poëzie, Films en Series, Onderzoek en Praktijk, Column, Jeugd- en Jongerenliteratuur, ICT, *Levende Talen*, Praktijk, Opinie, Kroniek en Recensies.

LTM had ook dit jaar weer een aantal vaste medewerkers. Rob van Veen verzorgde de rubriek Jeugd- en Jongerenliteratuur. De rubriek ICT werd geschreven door Kees van Eunen. Verder verzorgde Gerard Koster een rubriek over recente films die in de les gebruikt kunnen worden. Jan de Jong recenseerde in elk nummer een gedichtenbundel om poëzie weer wat meer voor het voetlicht te brengen. Jacob Moerman schreef de rubriek Etalage, een vast onderdeel waarin hij telkens een aantal nieuwe literaire werken de revue liet passeren. Peter-Arno Coppen was dit jaar weer de columnist van LTM.

De redactie bestond in 2015 uit: Séverine Blache & Gausje Groenen (Frans), Karin Epping (Engels), Reitze Jonkman (Fries), Erik Kwakernaak (Duits), Emma de Rijk (Spaans), Wouter Toonen (Arabisch), Geramé Wouters (Russisch), Clary Ravesloot (Nederlands), Catharina Geelen (Turks/NT2), Nihayra Leona (Papiaments), Anna Gregorowicz & Hanna Toby (Pools) en Johan Graus (hoofdredactie). Momenteel is de redactie nog op zoek naar redacteuren voor de talen Italiaans, Chinees en NGT.

De redactie kwam achtmaal bijeen en kreeg circa zeventig artikelen ter beoordeling voorgelegd. De inhoud en stijl van de artikelen was zoals altijd van uiteenlopende kwaliteit. Over het algemeen was er een relatief groot aanbod

van artikelen. Bovendien heeft de redactie weer enkele keren gebruikgemaakt van de diensten van een onderwijsjournalist.

In het novembernummer van 2015 zijn de hoofdartikelen en een deel van de rubrieken gewijd aan meertaligheid. De totstandkoming van dit themanummer is gecoördineerd door Esther van Loo. In november 2016 zal de redactie een themanummer uitbrengen over kennis over taal.

In totaal is er in 2015 voor € 28.965 aan advertenties door Van Vliet Bureau voor Media Advies verkocht. De inkomsten

Kosten productie en redactie LTM (incl. btw)	€ 109.455	
Kosten productie en redactie LTT (incl. btw)	€ 24.782	
Verzending LTM & LTT (incl. btw)	€ 20.043	
Kosten productie, redactie en verzending		€ 154.280
Advertentieopbrengst netto	€ 20.276	
Abonnementen	€ 40.440	
Overige baten (bijsluiters etc.)	€ 1.820	
Baten LTM en LTT		€ 62.536
Totale kostprijs LTM en LTT		€ 91.744
Gemiddelde kostprijs per lid/abonnee		€ 22,66
Kostprijs t.o.v. lidmaatschap		30%
Kostprijs LTM per nummer		€ 2,12
Kostprijs LTT per nummer		€ 1,42

Tabel 1. Jaarrekening LTM en LTT 2015

van LTM en LTT aan abonnementsgelden waren in 2015 circa € 40.440.

De totale kostprijs van LTM en LTT (na aftrek van baten: advertenties en abonnementen) was in 2014 € 91.744. Dit betekent dat de kostprijs van LTM per lid/abonnee circa € 2,12 en van LTT circa € 1,42 per nummer is. De totale kosten voor LTM (8 nummers) en LTT (4 nummers) waren in 2015 circa € 22,66 per lid/abonnee, hetgeen betekent dat van de contributie van elk lid slechts 30 procent wordt besteed aan de productie en levering van de tijdschriften. Zie tabel 1 voor een overzicht van de totale jaarrekening 2015.

In 2015 is de archiefsite <www.lt-tijdschriften.nl> verder uitgebouwd en bijgehouden. Dit betekent dat inmiddels alle hoofd artikelen van LTM vanaf 2000 tot en met 2015 via de site te raadplegen zijn. Per nummer worden ook enkele rubrieksitems online beschikbaar gesteld. Ook de jaargan-

gen 1989 tot 1999 van *Levende Talen* – de voorganger van LTM en LTT – zijn te raadplegen.

De vormgeving van het magazine was in handen van Monique van Hootegem. Anda van Riet is de vaste fotograaf en Petra van Kalker maakt de illustraties bij de columns van Peter-Arno Coppen.

Begin 2016 heeft het jaarlijkse evaluatiegesprek tussen het bestuur, vertegenwoordigd door Judith Richter en Rahime Gülcü, en de redactie, vertegenwoordigd door Erik Kwakernaak, Catharina Geelen en Johan Graus, plaatsgevonden.

Namens de redactie van *Levende Talen Magazine*, Johan Graus
Hoofdredacteur

LEVENDE Talen